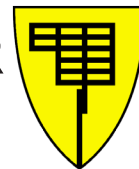

STEINALDERBOPLASSENE VED TORGHATTEN

KULTURMINNER I BRØNNØY

Kategori: Fornminne
Gruppe: Steinalderspor
Type: Steinalderboplass i rullestein
Funksjon: Fangstboplass
Datering: ca. 4000 år

Lokalisering: Hattelia
Posisjon: (23 EUREF 89 UTM-sone 33)
X:7255602 – Y364623
Kartblad: Brønnøysund

Status: Utsatt pga ferdsel.

Eier: Privat grunneier

Vernestatus: Automatisk fredet

Vurdering: Stor regional verdi – steinalderboplassene viser en lang tidsperiode og de er lite forstyrret av moderne aktivitet.

Tegninger av: Ragnvald Grjøtheim

Rundt Torghatten er det 4-5 synlige steinalderboplasser. Disse ligger på tidligere strandvoller og har et tidsspenn på 6–7.000 år. Boplassene ligger i rullesteinsområder og sees som ovale eller runde groper. Her i nedkant av kløfta i Hattelia er det ni hustuffer. De fleste har en diameter på 2-3 m, og er 20-50 cm djup. Ei av tuftene skiller seg ut med sin størrelse på 7x5 m. Datiden bygget ofte på rullestein, – fordi området var tørt og det trengtes ikke graveredskaper.

Over slike groper var det tak – de ble som gammer eller telt. Ofte bygd av stein og jord nederst, og øverst er reisverket av tre og bein innerst, mens ytterst var det skinn. – Hvis du er stille – kan du oppleve korte og intense glimt av de første som ferdes her, – da havet sto 90 – 20 meter høyere enn i dag. – Du hører havsuset. Måser skriker over deg. Et drag av råtnende fiskeavfall og røyk. Fisk og skinn henger til tørk. To skinnkanoer ligger i fjæra. Boplassen i rullesteinsbeltet (25 x 50 m) ligger 25-30 moh. Landhevinga gikk fort de første tusenårene etter istida. For 9-10.000 år siden steg landet med 3 meter pr. århundre. Selv om landhevinga avtok år for år, ble virkningen nokså tydelig etter noen tusen år. Etter hvert som havet trakk seg tilbake flyttet menneskene etter. Ut fra høgden over havet kan vi antyde hvor gammel bostedet er, ut fra den tro at de til enhver tid lå ved stranda og en god havn. Boplass i Hattelia var i bruk for 3-4.000 år siden.

Steinalderfolkene bodde i et landskap som var tilrettelagt med flere boplasser, som til dels hadde ulike funksjoner – alt etter årstid eller sesong. Her var det evnen til å innrette seg etter havets premisser som avgjorde om de skulle overleve. Gjennom dyrkjøpt innsikt om havet og nøye kjennskap til landskapet, fant de naturlige havner og strender der bølgene hadde mistet sin kraft. Hattelia ga her en gang en slik havn og boplass – kanskje i flere hundre år. Menneskene her hentet nesten alt de trengte fra havet. De spiste fisk, skjell, sjøfugl og sjødyr. De laget klær, båter og boliger av skinn. De fikk ly og varme fra spekk og rekved.

!!! Dette er en fredet steinalderboplass etter kulturminneloven !!!
Det er derfor ikke tillat å grave, flytte på stein, eller gjøre andre inngrep i dette fortidsminne.